

Αρχείο 196

Ο πρώην πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης στο προγραμματικό συνέδριο του ΠαΣοΚ που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο

■ Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής Εύσημα από τις Βρυξέλλες για την οκταετία Σημίτη

Ρεπορτάζ Μ. ΣΠΙΝΘΟΥΡΑΚΗΣ

Η περίοδος 1995-2005 υπήρξε για την Ελλάδα περίοδος οικονομικής απογείωσης, αποτέλεσμα της οποίας ήταν να «αφήσει (η χώρα μας) δέκα χρόνια πίσω» την Πορτογαλία, δηλαδή την κατ'εξοχή συγκρίσιμη προς την Ελλάδα χώρα-μέλος της ΕΕ. Αυτό είναι το βασικό συμπέρασμα που συνάγεται από την έκθεση για τα αποτελέσματα των πολιτικών συνοχής στην ΕΕ, την οποία έδωσε χθες στη δημοσιότητα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της έκθεσης αυτής, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα αναλογούσε το 1995 στο 74% του αντίστοιχου μέσου κοινοτικού. Δέκα χρόνια αργότερα, δηλαδή το 2005, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα αναλογούσε στο 88% του μέσου κοινοτικού. Την ίδια χρονιά, δηλαδή το 2005, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Πορτογαλία εξακολουθούσε να βρίσκεται στο 74% του μέσου κοινοτικού, δηλαδή στο επίπεδο που βρισκόταν η Ελλάδα το 1995.

Η πορεία της Ελλάδας την περίοδο 1995-2005 αποτελεί κατά την άποψη της Επιτροπής ένα από τα καλύτερα παραδείγματα αποτελεσματικότητας των κοινοτικών πολιτικών για την επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην ΕΕ. Σημαντικότερη οικονομική μεγέθυνση από αυτή της Ελλάδας πέτυχε στην ΕΕ την περίοδο 1995-2005 μόνο η Ιρλανδία. Ωστόσο στην περίπτωση της Ιρλανδίας η ανάπτυξη δεν ήταν τόσο αποτέλεσμα κοινοτικών παρεμβάσεων όσο γενικότερων διεθνών οικονομικών παραγόντων, οι οποίοι οδήγησαν τον «κελτικό τίγρη» σε ρυθμούς ανάπτυξης «εξωπραγματικούς» για τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Ετσι ενώ το 1995 το ιρλανδικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ αναλογούσε στο 102% του αντίστοιχου μέσου κοινοτικού, το 2005 έφθασε στο 145% φέρνοντας την Ιρλανδία στη δεύτερη θέση του κοινοτικού πίνακα από την άποψη του κατά κεφαλήν πλούτου.

Σε ό,τι αφορά τέλος την τέταρτη από τις λεγόμενες χώρες της «συναχής», την Ισπανία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής εμφανίσει επίσης σημαντική οικονομική μεγέθυνση, με αποτέλεσμα το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της, το οποίο το 1995 αναλογούσε στο 91% του μέσου κοινοτικού, να φθάσει το 2005 στο 102%. Σε ό,τι αφορά εξάλλου ειδικότερα την Ελλάδα, η Επιτροπή επισημαίνει στην ανακοίνωσή της ότι η κοινοτική πολιτική της συνοχής την περίοδο 2000-2006 (αντιστοιχεί στο Γ' ΚΠΣ) συνέβαλε στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 2,8%.

Για τις υπόλοιπες χώρες της συνοχής στην παλαιά Ευρώπη των «15» η Επιτροπή αναφέρει ότι την ίδια περίοδο η αύξηση του ΑΕΠ ήταν 1% στην Ισπανία, 2% στην Πορτογαλία και 1,1% στον ιταλικό Νότο.

Θετικές είναι όμως οι επιδράσεις από το Γ' ΚΠΣ και στον τομέα της απασχόλησης καθώς, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής, την περίοδο 2000-2006 στην Ελλάδα δημιουργήθηκαν 85.200 θέσεις εργασίας. Στην Πορτογαλία δημιουργήθηκαν 70.600 θέσεις εργασίας, στην Ισπανία 133.500 και στον ιταλικό Νότο 55.700 θέσεις εργασίας. Για την περίοδο 2000-2013 η Επιτροπή εκτιμά ότι στην Ελλάδα θα δημιουργηθούν 95.000 θέσεις εργασίας. Στην Ισπανία εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν 156.700 θέσεις εργασίας, στην Πορτογαλία 104.800 και στον ιταλικό Νότο 60.100 θέσεις εργασίας.

Η Επιτροπή σημειώνει επίσης ότι το 2004 στην Ελλάδα, στη Λιθουανία, στην Πολωνία, στην Ιρλανδία, στην Ισπανία και στην Πορτογαλία το 20% του πληθυσμού ζούσε κάτω από το όριο της φτώχειας (πρόκειται για το ποσοστό του πληθυσμού που ζει με εισοδήματα κάτω του 60% του μέσου εθνικού εισοδήματος). Στην Ολλανδία, στην Τσεχία και στη Σουηδία ο κίνδυνος της φτώχειας αφορά το 10% του πληθυσμού, ενώ συνολικά στην ΕΕ φτάνει το 16% ή 75 εκατ. πολίτες.

Ρεπορτάζ Α. ΜΑΡΚΟΥ

Η ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΗ άνοδος του βασικού επιτοκίου του ευρώ στο 4% την ερχόμενη εβδομάδα από 3,75% σήμερα και η διαφαινόμενη άνοδος του στο 4,25%, η οποία τοποθετείται από τους οικονομολόγους τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, δημιουργεί «πονοκέφαλο» σε χιλιάδες νοικοκυριά που αποπληρώνουν στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο. Μετά και τη συνεδρίαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τρά-

πεζας (ΕΚΤ) στις 6 Ιουνίου, το κόστος δανεισμού στην ευρωζώνη θα έχει διπλασιαστεί μέσα σε μόλις 19 μήνες, επηρεάζοντας σημαντικά τον ετήσιο προϋπολογισμό των ελλήνων δανειοληπτών. Την περασμένη εβδομάδα ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ν. Γκαργκάνας έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου και για νέα αύξηση των επιτοκίων μετά τον Ιούνιο και ως το τέλος του 2007, καθώς «μια σειρά παραγόντων παραπέμπουν σε πληθωρισμό μεγαλύτερο του αναμενόμενου για εφέτος». Η ΕΚΤ, η οποία έχει

■ Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναμένεται να αυξήσει στο 4% το βασικό επιτόκιο, ενώ ως το τέλος

Βρόχος για τα νοικοκυριά

Σημαντική επιβάρυνση στη μηνιαία τους δόση που φθάνει τουλάχιστον στο 15% έχουν υποστεί τα τελευταία δύο χρόνια όσοι αποπληρώνουν στεγαστικό δάνειο κυμαινόμενου επιτοκίου, ενώ ως και το τέλος του έτους η αύξηση της δόσης τους εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει το 20%. Η αύξηση του βασικού επιτοκίου της ΕΚΤ από το 2% στο 4% την τρέχουσα εβδομάδα, μεταφράζεται σε επιβάρυνση της

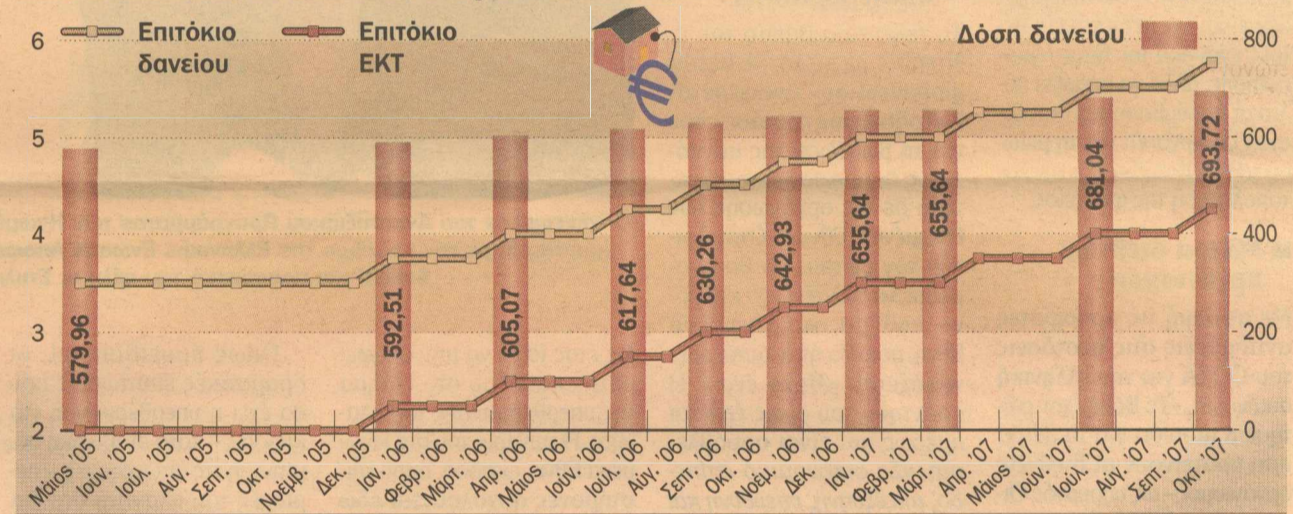
τάξης των 100 ευρώ μηνιαίως ή των 1.200 ευρώ μηνιαίως μέσα σε μία διετία για ένα δάνειο 100.000 ευρώ. Όπως φαίνεται και στο σχετικό παράδειγμα, η δόση ενός στεγαστικού ύψους 100.000 ευρώ διάρκειας 20 ετών το οποίο ελήφθη τον Μάιο του 2005 με επιτόκιο ΕΚΤ + περιθώριο 1,5%, έχει αυξηθεί μέσα στην τελευταία διετία από τα 580 ευρώ στα 668 ευρώ, ήτοι κατ'ελάχιστο κατά 15%, ενώ από τον ερχόμε-

νο Ιούλιο, μετά την αύξηση του επιτοκίου του ευρώ στο 4%, θα φθάσει στα 681 ευρώ, δηλαδή 100 ευρώ υψηλότερα από την αρχική. Αν επαληθευτούν οι προβλέψεις για νέα άνοδο των επιτοκίων στο 4,25% τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, η δόση θα πλησιάσει τότε τα 700 ευρώ, δηλαδή θα έχει αυξηθεί κατά 20% σε σχέση με 29 μήνες νωρίτερα.

Τι πρέπει να πράξει κάποιος που βρίσκεται σε αυτή τη

δυσάρεστη θέση; Ο κ. Γρ. Τζανέτος, διευθυντής χορηγητικών προϊόντων της Τράπεζας Κύπρου τονίζει ότι όσοι δεν έχουν ακόμη προχωρήσει σε κάποια ενέργεια για την προστασία τους από την άνοδο των επιτοκίων «σίγουρα έχουν καθυστερήσει, ωστόσο ακόμη δεν είναι αργά». Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτό που μπορούν να κάνουν είναι η μετατροπή του επιτοκίου τους σε σταθερό για μια μεσοπρόθεσμη περίο-

Πώς εξελίχθηκε η δόση ενός στεγαστικού δανείου 100.000 ευρώ τα τελευταία δύο χρόνια

ΓΚΙΚΑΣ Α. ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και οικονομικός σύμβουλος της Eurobank EFG

Οι επιπτώσεις της αύξησης στις αγορές

ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ εβδομάδα η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αναμένεται να αυξήσει το επιτόκιο παρέμβασής της στις αγορές κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες, στο 4%. Η αύξηση αυτή έχει ήδη τιμολογηθεί στις χρηματοοικονομικές αγορές, οι οποίες περιμένουν με μεγάλη βεβαιότητα και μια δεύτερη αύξηση στο 4,25% ως τον Δεκέμβριο. Μάλιστα οι αγορές βλέπουν και τρίτη αύξηση, στο 4,50%, με πιθανότητα 80% στο πρώτο μισό του 2008, αλλά αυτή η πρόβλεψή τους είναι μάλλον υπερβολική, όπως θα υποστηρίξω παρακάτω.

Την ίδια στιγμή τα δεκαετή ομόλογα είναι πιο ανθεκτικά στην ανοδική πορεία του επιτοκίου παρέμβασης. Δεν μεταβάλλονται απότομα προς τα πάνω ακριβώς επειδή καλύπτουν μια μεγάλη χρονική περίοδο και στην τιμολόγησή τους περιλαμβάνεται ήδη η πρόβλεψη για τη μελλοντική ανοδική πορεία των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Το γερμανικό δεκαετές ομόλογο, που αποτελεί και επιτόκιο αναφοράς στην ευρωζώνη, βρίσκεται σήμερα στο 4,41% (ανέβηκε κατά 0,08 ποσοστιαίες μονάδες τις τελευταίες δύο εβδομάδες) και πιθανόν να παραμείνει στο ίδιο επίπεδο ή να ανέβει πολύ λίγο αργότερα.

Η ανοδική πορεία των επιτοκίων είναι αποτέλεσμα των εννοικών συνθηκών που επικρατούν στην κατανάλωση, στις επενδύσεις και στις εξαγωγές της ευρωζώνης. Το εξωτερικό εμπόριο δεν φαίνεται να επηρεάζεται πολύ από την επιβράδυνση στις ΗΠΑ, καθώς οι εξαγωγές προς τις αναδυόμενες χώρες (κυρίως την Ασία), τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες, καθώς και τα νέα κράτη-μέλη της ΕΕ, συνεχίζουν να αυξάνονται με υψηλούς ρυθμούς. Η ανατίμηση του ευρώ σε σχέση με το καλάθι των νομισμάτων των εμπορικών εταιρών της ευρωζώνης είναι από την

αρχή της χρονιάς πολύ μικρή, της τάξεως του 3%-4%, για να αποτελέσει τροχοπέδη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για παράδειγμα, αναθεώρησε πρόσφατα τις προβλέψεις της για τον ρυθμό ανάπτυξης στην ευρωζώνη προς τα πάνω, στο 2,6% για το 2007, ενώ όλοι οι δείκτες οικονομικής συγκυρίας (PMI, IFO, ZEW) δείχνουν ευφορία των επιχειρηματιών για την πορεία της οικονομίας.

Η ανάπτυξη αναμένεται να κρατήσει τον πληθωρισμό σε επίπεδα κοντά στο 2%, με πιθανότητα πολύ μικρής ανόδου. Ανοδικές πιέσεις στον πληθωρισμό αναμένονται από τους μισθούς, ιδιαίτερα στη Γερμανία, όπου τα συνδικάτα διαμαρτύρονται για την απώλεια που υπέστησαν στο πρόσφατο παρελθόν. Η ΕΚΤ ανησυχεί επίσης για τον πολύ υψηλό ρυθμό αύξησης του ποσού χρήματος στην οικονομία, Μ3 (10,4%). Από την άλλη πλευρά η επίδραση των τιμών του πετρελαίου έχει περιοριστεί από την ανατίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου. Όλα τα ανωτέρω δικαιολογούν μια περαιτέρω αύξηση του επιτοκίου στο 4,25%, ακόμη και τον Σεπτέμβριο. Δύσκολα όμως δικαιολογούν μια τρίτη αύξηση, στο 4,5%, το 2008. Τα πραγματικά επιτόκια, δηλαδή τα ονομαστικά επιτόκια μείον τον αναμενόμενο πληθωρισμό, σύντομα θα κυμαίνονται πλέον γύρω 2,0%-2,5%, επίπεδο που είναι συνεπές με ρυθμούς ανάπτυξης του ίδιου επιπέδου - είναι δηλαδή σε επίπεδο μακροχρόνιας ισορροπίας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αύξησε τα επιτόκια τα τελευταία δύο χρόνια με σκοπό τον περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων, αλλά και με το σκεπτικό ότι τα πραγματικά επιτόκια πρέπει να προσαρμοστούν στο υψηλότερο επίπεδο ανάπτυξης της ευρωζώνης. Η προσαρμογή λοιπόν έγινε. Οποιαδήποτε αύξηση των πραγματικών επιτοκίων πάνω από τον ρυθμό ανάπτυξης ενέχει σημαντικούς κινδύνους για την οικονομία.

